

Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Adam Płoszka, *Odmowa (...)*, 22.06.2017 r., dostępny w internecie: wyrokietc.pl [dostęp 15.10.2020 r.].
- Źródło: Dominika Bychawska-Siniarska, *Godne warunki dla imigrantów*, 28.02.2019 r., dostępny w internecie: wyrokietc.pl [dostęp 15.10.2020 r.].

- Źródło: Dominika Bychawska-Siniarska, *Państwo ma obowiązek powstrzymania zamachu*, 17.09.2020 r., dostępny w internecie: wyrokieptc.pl [dostęp 15.10.2020 r.].
- Źródło: European Court of Human Rights, *ECHR Overview 1959–2019*, Strasbourg 2020, s. 8–9.
- Źródło: *Europejska konwencja praw człowieka*, dostępny w internecie: echr.coe.int [dostęp 15.10.2020 r.].
- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 15.10.2020 r.].

A photograph showing the backs of three people standing on a rooftop or balcony at sunset. They are all raising their right arms in peace signs. The person on the left is wearing a striped shirt and a backpack. The person in the middle is wearing a denim jacket. The person on the right is wearing a grey sweater. The sky is a mix of orange, pink, and blue. A semi-transparent dark box with white text is overlaid on the image.

Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

Źródło: Simon Maage, domena publiczna.

Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, zwana potocznie Europejską konwencją praw człowieka, to umowa międzynarodowa zawarta w Rzymie 4 listopada 1950 r. Jej sygnatariuszami były ówczesne państwa członkowskie Rady Europy. Trzy lata później, po uzyskaniu wymaganych dziesięciu ratyfikacji, dokument wszedł w życie. Obecnie podpisanie Konwencji jest warunkiem uzyskania członkostwa w tej organizacji. Konwencję sporządzono w językach angielskim i francuskim, jej depozytariuszem jest Sekretarz Generalny Rady Europy. Czy wiesz, jakie prawa gwarantuje ten dokument?

Twoje cele

- Wyjaśnisz okoliczności powstania Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.
- Scharakteryzujesz cele i wartości, które przyświecały twórcom Konwencji.
- Przeanalizujesz katalog praw i wolności człowieka uregulowanych w Konwencji.

Dla zainteresowanych

Światowy i europejski system ochrony praw człowieka – podstawy prawne

System ochrony praw człowieka w ramach Rady Europy

Rada Europy

Europejski Trybunał Praw Człowieka – kompetencje, sposób działania

Idea praw człowieka oraz ich historyczny rodowód

Historia idei praw człowieka. Prawo naturalne a prawo stanowione

Przeczytaj

Katalog praw i wolności zawarty w Konwencji

Konwencja gwarantuje kilkanaście praw i wolności człowieka.

Prawa i wolności zawarte w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Katalog praw zawartych w Konwencji stopniowo uzupełniany jest przez kolejne protokoły. Wśród praw uwzględnionych w tych protokołach znalazły się m.in.:

protokół nr 1
ochrona własności prywatnej, prawo do nauki, do wolnych wyborów;
protokół nr 4

zakaz uwięzienia za długi;
protokół nr 7
zakaz ponownego sądzenia w tej samej sprawie;
protokoły nr 6 i 13
zakaz stosowania kary śmierci.

Warto podkreślić, że Konwencja przewiduje również zakaz dyskryminacji w stosowaniu uregulowanych przez nią praw. Zgodnie z art. 14 korzystanie z praw i wolności wymienionych w Konwencji powinno być zapewnione bez względu na płeć, rasę, kolor skóry, język, religię, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź jakiegokolwiek inne przyczyny.

Kontrola przestrzegania postanowień Konwencji

W celu urzeczywistnienia ochrony praw sformułowanych w Konwencji ustanowiono [Europejski Trybunał Praw Człowieka](#) z siedzibą w Strasburgu. Do instytucji tej zwrócić się może każdy, kto uważa, że jego gwarantowane Konwencją prawa zostały naruszone – zarówno obywatele państw-[sygnatariuszy](#), jak i wszystkie osoby pozostające pod ich [jurysdykcją](#). Rozstrzygnięcia Trybunału są wiążące dla państw-sygnatariuszy Konwencji, które poddały się jego jurysdykcji. Jeśli Trybunał orzeknie winę państwa w zakresie pogwałcenia praw chronionych na mocy Konwencji, państwo zmuszone jest wypłacić pokrzywdzonym stosowne odszkodowanie.

Główna sala rozpraw Trybunału Praw Człowieka

Źródło: Adrian Gryczuk, licencja: CC BY-SA 3.0.

Polska stroną Konwencji

Polska podpisała Konwencję wraz z przystąpieniem do [Rady Europy](#) 26 listopada 1991 roku. [Ratyfikacja](#) Konwencji nastąpiła w styczniu 1993 roku, wówczas również ta [umowa międzynarodowa](#) weszła w życie w stosunku do państwa polskiego. Niewiele później, bo w maju 1993 roku, Polska zadeklarowała również uznanie jurysdykcji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i możliwe stało się składanie skarg do tej instytucji w przypadku naruszania przez Polskę postanowień Konwencji. Rokrocznie do Trybunału wpływa kilka tysięcy spraw z Polski, większość z nich jednak okazuje się niedopuszczalna. Każdego roku Trybunał rozstrzyga od kilkunastu do kilkudziesięciu spraw wniesionych przeciwko Polsce.

Słownik

depozytariusz (umowy międzynarodowej)

państwo, grupa państw, organizacja międzynarodowa lub organ organizacji międzynarodowej przechowujący oryginał umowy międzynarodowej oraz inne dokumenty z nią związane (dokumenty ratyfikacyjne, zastrzeżenia, sprzeciwy do zastrzeżeń, oświadczenia itd.)

Europejski Trybunał Praw Człowieka

sąd międzynarodowy orzekający w sprawie skarg na naruszenie praw i wolności zawartych w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz jej protokołach dodatkowych

jurysdykcja

prawo sądenia, posiadane przez dany podmiot (organ); uprawnienie do rozpoznawania i rozstrzygania danych spraw

kolizja norm prawnych

sytuacja, w której ta sama kwestia prawna podlega regulacji kilku różnych norm prawnych, niemogących być równocześnie zastosowanych z uwagi na występujące między nimi sprzeczności

Rada Europy

międzynarodowa organizacja rządowa skupiająca prawie wszystkie państwa Europy oraz kilka państw spoza tego kontynentu, której głównym celem jest „osiągnięcie większej jedności między jej członkami, aby chronić i wcielać w życie ideały i zasady stanowiące ich wspólne dziedzictwo oraz aby ułatwić ich postęp ekonomiczny i społeczny” przez promocję i ochronę praw człowieka, demokracji i współpracy państw członkowskich w dziedzinie kultury

ratyfikacja

jeden ze sposobów wyrażenia ostatecznej zgody na związanie się umową międzynarodową przez upoważniony do tego organ państwowy

sygnatariusz

państwo podpisujące umowę międzynarodową, zobowiązujące się w ten sposób do wypełniania postanowień w niej zawartych

umowa międzynarodowa

porozumienie między dwoma lub więcej podmiotami prawa międzynarodowego,
regulowane przez prawo międzynarodowe

Animacja

Polecenie 1

Wysłuchaj fragmentów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Zwróć uwagę, do jakiego dokumentu odwołują się jej twórcy. Jak myślisz, dlaczego? Zastanów się, jakie cele Rady Europy ma w założeniu realizować konwencja i jakie wartości przyświecały jej twórcom. Przygotuj argumenty do dyskusji.

Preambuła do Konwencji

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PFh58OSOG>

Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

Rządy Państw-Sygnatariuszy niniejszej konwencji, członkowie Rady Europy,

zważywszy na Powszechną deklarację praw człowieka, uchwaloną 10 grudnia 1948 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych;

zważywszy, że owa deklaracja zmierza do zapewnienia powszechnego i efektywnego stosowania zawartych w niej praw;

zważywszy, że celem Rady Europy jest osiągnięcie większej jedności jej członków i że jednym ze sposobów osiągnięcia tego celu jest ochrona oraz rozwój praw człowieka i podstawowych wolności;

potwierdzając swoją głęboką wiarę w te podstawowe wolności, które są fundamentem sprawiedliwości i pokoju na świecie i których zachowanie opiera się głównie z jednej strony na rzeczywiście demokratycznym ustroju politycznym, a z drugiej – na jednolitym pojmowaniu i wspólnym poszanowaniu praw człowieka, do których się one odwołują;

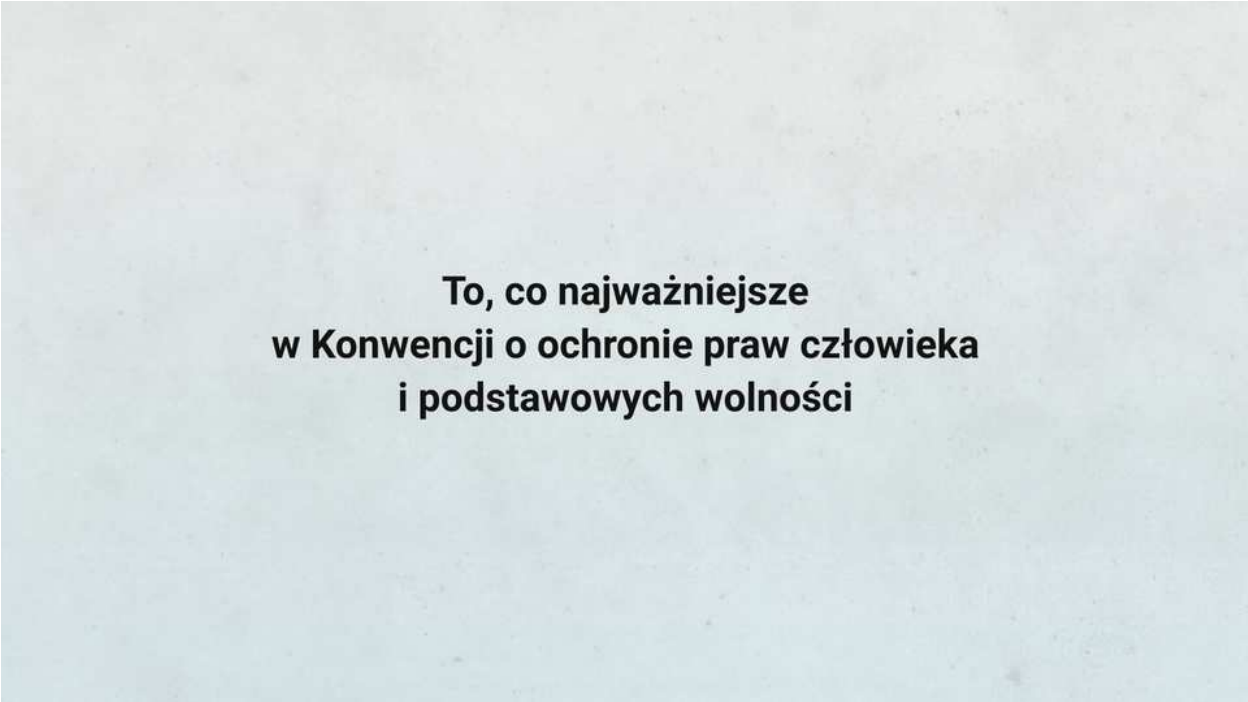
zdecydowane jako Rządy państw europejskich, działających w tym samym duchu i posiadających wspólne dziedzictwo ideałów i tradycji politycznych, poszanowania wolności i rządów prawa, podjąć pierwsze kroki w celu zbiorowego zagwarantowania niektórych praw wymienionych w Powszechnej Deklaracji,

uzgodniły, co następuje...

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 2

Zapoznaj się z animacją, która prezentuje najważniejsze artykuły Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Następnie wykonaj ćwiczenia.

**To, co najważniejsze
w Konwencji o ochronie praw człowieka
i podstawowych wolności**

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DHgUTSMfG>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału: To, co najważniejsze w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Ćwiczenie 1

Rozważ, w jaki sposób współcześnie w państwach-sygnatariuszach Konwencji może dochodzić do naruszeń praw człowieka wspomnianych w nagraniu (prawa do życia, zakazu tortur, zakazu niewolnictwa i pracy przymusowej, prawa do wolności i bezpieczeństwa osobistego, prawa do rzetelnego procesu sądowego, prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, wolności myśli, sumienia i wyznania, wolności wyrażania opinii, wolności zgromadzeń i stowarzyszania się, prawa do zawarcia małżeństwa oraz prawa do skutecznego środka odwoławczego).

Ćwiczenie 2

Rozważ, jakim ograniczeniom mogą podlegać wymienione w animacji prawa.

Ćwiczenie 3

Poszukaj informacji na temat skierowanych przeciwko Polsce spraw, dotyczących naruszeń praw człowieka, które rozpatrywał Europejski Trybunał Praw Człowieka (np. na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości lub Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka). Przygotuj się do przedstawienia relacji z przebiegu wybranej przez siebie sprawy.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

” Europejska konwencja praw człowieka

Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

Artykuł 2

1. Prawo każdego człowieka do życia jest chronione przez ustawę. Nikt nie może być umyślnie pozbawiony życia, wyjąwszy przypadki wykonania wyroku sądowego skazującego za przestępstwo, za które ustawa przewiduje taką karę.
2. Pozbawienie życia nie będzie uznane za sprzeczne z tym artykułem, jeżeli nastąpi w wyniku bezwzględnie koniecznego użycia siły:
 - a) w obronie jakiegokolwiek osoby przed bezprawną przemocą;
 - b) w celu wykonania zgodnego z prawem zatrzymania lub uniemożliwienia ucieczki osobie pozbawionej wolności zgodnie z prawem;
 - c) w działaniach podjętych zgodnie z prawem w celu stłumienia zamieszek lub powstania. (...)

Protokół 6 (...)

Artykuł 1 (...)

Znosi się karę śmierci. Nikt nie może być skazany na taką karę ani nie może nastąpić jej wykonanie.

Artykuł 2 (...)

Państwo może przewidzieć w swoich ustawach karę śmierci za czyny popełnione podczas wojny lub w okresie bezpośredniego zagrożenia

wojną; kara ta będzie stosowana jedynie w przypadkach przewidzianych przez te ustawy i zgodnie z ich postanowieniami.

Źródło: *Europejska konwencja praw człowieka*, dostępny w internecie: echr.coe.int [dostęp 15.10.2020 r.].

1. Wyjaśnij, czym różni się zakres ochrony prawa do życia ustalony na mocy Konwencji oraz protokołu 6.

2. Wskaż dwa podobieństwa dotyczące warunków stosowania kary śmierci na podstawie obu przytoczonych dokumentów.

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

”Europejska konwencja praw człowieka

Artykuł 4

1. Nikt nie może być trzymany w niewoli lub w poddaństwie.
2. Nikt nie może być zmuszony do świadczenia pracy przymusowej lub obowiązkowej.
3. W rozumieniu tego artykułu pojęcie “Pracy przymusowej lub obowiązkowej” nie obejmuje:
 - a) żadnej pracy, jakiej wymaga się zwykle w ramach wykonywania kary pozbawienia wolności orzeczonej zgodnie z postanowieniami artykułu 5 niniejszej Konwencji lub w okresie warunkowego zwolnienia;
 - b) żadnej służby o charakterze wojskowym, bądź służby wymaganej zamiast obowiązkowej służby wojskowej w tych krajach, które uznają odmowę służby wojskowej ze względu na przekonania;
 - c) żadnych świadczeń wymaganych w stanach nadzwyczajnych lub klęsk zagrażających życiu lub dobru społeczeństwa;
 - d) żadnej pracy ani świadczeń stanowiących część zwykłych obowiązków obywatelskich.

Źródło: *Europejska konwencja praw człowieka*, dostępny w internecie: echr.coe.int [dostęp 15.10.2020 r.].

Przeanalizuj art. 4 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i rozstrzygnij, czy poniższe sytuacje stanowią naruszenie postanowień Konwencji. Uzasadnij swoją odpowiedź, wskazując odpowiedni przepis prawny.

1. Zobowiązanie więźnia do pracy w sytuacji uzależnienia jego warunkowego zwolnienia od zgromadzenia określonej kwoty oszczędności.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

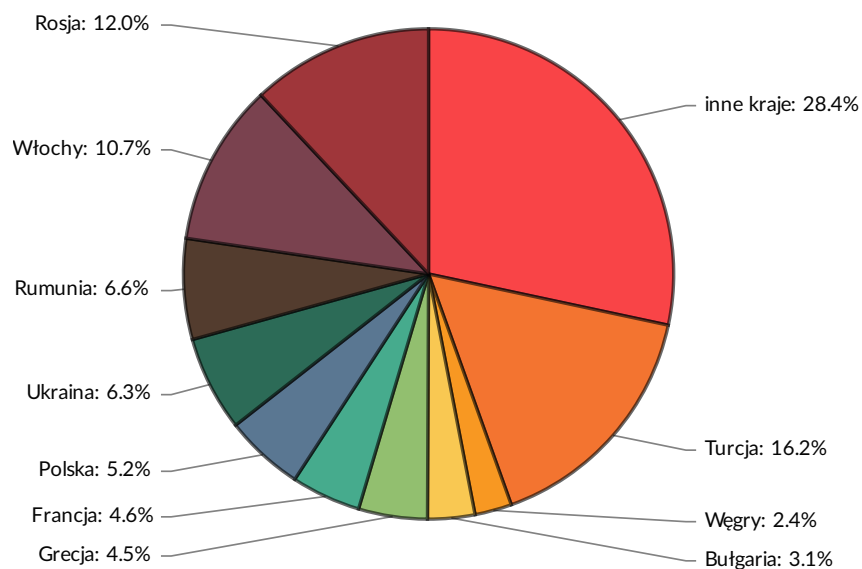
2. Praca nielegalnej imigrantki, pozbawionej przez pracodawców dokumentów pod pretekstem zalegalizowania jej pobytu, która w wypadku zwrócenia się do władz państwa celem zmiany swojej sytuacji zostałaby aresztowana i deportowana do kraju pochodzenia, gdzie grożą jej prześladowania na tle religijnym.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Materiały źródłowe do ćwiczeń 3 i 4.

Wykres I

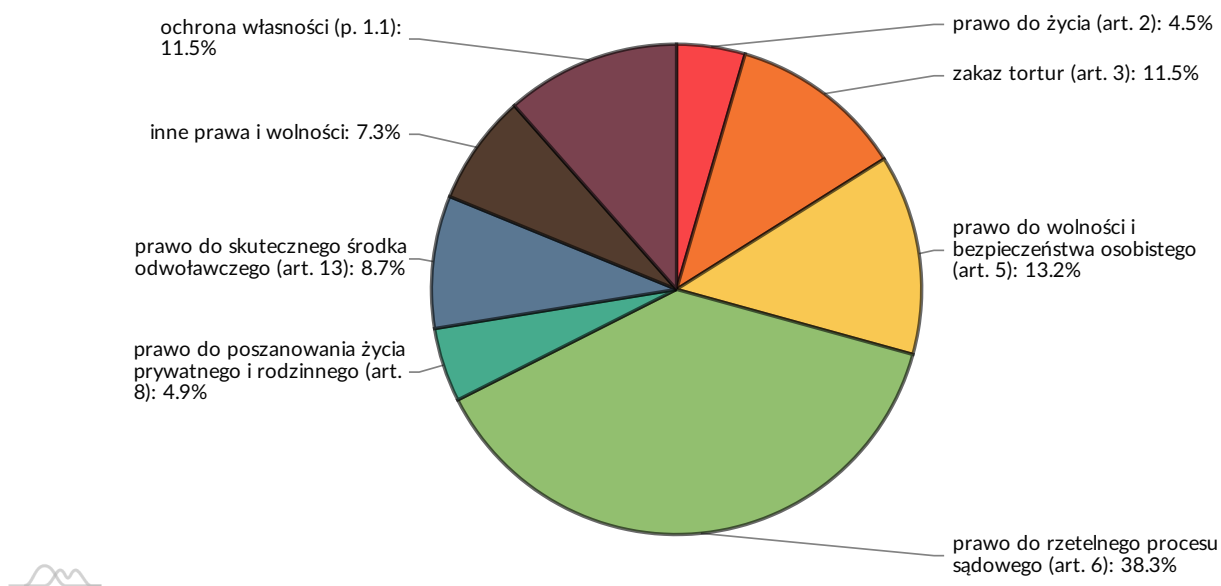

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w latach 1959–2019 w sprawach przeciwko poszczególnym państwom-sygnatariuszom Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Oprac. na podst.: ECHR, *Overview 1959-2019*, dostępny w internecie: echr.coe.int [dostęp 15.10.2020r.].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Wykres II

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w latach 1959–2019 w sprawach dotyczących naruszeń poszczególnych praw uregulowanych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Oprac. na podst.: ECHR, *Overview 1959–2019*, dostępny w internecie: echr.coe.int [dostęp 15.10.2020r].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Tabela I

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w latach 1959–2019 w sprawach dotyczących naruszeń poszczególnych praw uregulowanych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w wybranych krajach.

” European Court of Human Rights

ECHR Overview 1959–2019

1959–2019	Hiszpania	Monako	Niderlandy	Polska
suma orzeczeń	171	3	165	1178
orzeczenia stwierdzające przynajmniej jedno naruszenie	115	3	93	898

orzeczenia niestwierdzające naruszenia	49	–	44	130
sprawy skreślone z listy skarg (w tym ugody)	3	–	16	42
inne orzeczenia ¹	4	–	12	17
prawo do życia – pozbawienie życia (art. 2)	–	–	–	7
brak skutecznego śledztwa (art. 2)	–	–	4	7
zakaz tortur (art. 3) ²	–	–	1	2
niehumanitarne lub poniżające traktowanie (art. 3)	1	–	10	56
brak skutecznego śledztwa (art. 3)	12	–	–	13
warunkowe naruszenia (art. 2/3) ³	–	–	–	–
zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej (art. 4)	–	–	–	–

prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 5)	5	1	30	305
prawo do rzetelnego procesu sądowego (art. 6)	52	3	30	116
długość postępowania sądowego (art. 6)	16	–	8	441
brak egzekucji (art. 6)	1	–	–	4
zakaz karania bez podstawy prawnej (art. 7)	4	–	–	–
prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 8) 2	17	–	17	116
wolność myśli, sumienia i wyznania (art. 9)	–	–	–	1
wolność wyrażania opinii (art. 10)	8	–	–	33
wolność zgromadzeń i stowarzyszania się (art. 11)	–	–	7	1

prawo do zawarcia małżeństwa (art. 12)	–	–	–	2
prawo do skutecznego środka odwoławczego (art. 13)	2	–	2	27
zakaz dyskryminacji (art. 14)	4	–	3	4
ochrona własności (protokół dodatkowy, art. 1)	2	–	1	55
prawo do nauki (protokół dodatkowy, art. 2)	–	–	–	–
prawo do wolnych wyborów (protokół dodatkowy, art. 3)	–	–	–	–
zakaz ponownego sądzenia lub karania (protokół nr 7, art. 4)	–	–	–	–
inne artykuły	3	–	–	–

Źródło: European Court of Human Rights, *ECHR Overview 1959–2019*, Strasbourg 2020, s. 8–9.

Ćwiczenie 3

Zdecyduj, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Większość orzeczeń wydanych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka dotyczyła spraw przeciwko trzem państwom: Turcji, Rosji i Włochom.	☐	☐
Naruszenia prawa do rzetelnego procesu sądowego zdarzają się ponad cztery razy częściej niż prawa do skutecznego środka odwoławczego.	☐	☐
Większość spraw kierowanych przeciwko Polsce uznawanych jest przez Trybunał za zasadne.	☐	☐
Wśród praw gwarantowanych przez Konwencję dla Polski najbardziej problematyczne jest zapewnienie rozsądnego terminu postępowania sądowego.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Przedstaw dwa argumenty uzasadniające tezę „Liczba spraw rozstrzyganych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka nie jest jednoznacznym wyznacznikiem stanu przestrzegania praw człowieka w poszczególnych państwach”.

Ćwiczenie 5

Przeanalizuj opisy spraw rozpatrywanych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, a następnie wykonaj ćwiczenie.

” Dominika Bychawska-Siniarska

Państwo ma obowiązek powstrzymania zamachu

W 2008 r. w szkolnej strzelaninie w Finlandii zginęło dziewięciu uczniów i nauczyciel. Sprawca popełnił samobójstwo. Otrzymał on licencję na broń od miejscowego posterunku policji na kilka miesięcy przed zamachem. Przed strzelaniną w mediach społecznościowych twierdził, że szkolna masakra to „najlepsza rozrywka w historii”. Był przesłuchiwany przez policję, funkcjonariusz uznał jednak, że nie stanowi on zagrożenia dla społeczeństwa i nie ma potrzeby rekwirowania jego broni. Po strzelaninie zostały wniesione zarzuty karne przeciwko inspektorowi policji za rażące niedbalstwo i zaniechanie obowiązków. Sądy uznały go za winnego, wskazując, że powinien on zabrać i zabezpieczyć broń napastnika przy okazji przesłuchania. Sąd nie uznał jednak policjanta za winnego zabójstwa, ponieważ nie miał on informacji, że działania sprawcy mogą przybrać postać realnej strzelaniny w szkole. Policjant otrzymał ostrzeżenie, a wnioski o odszkodowanie skarżących zostały odrzucone. Jednocześnie rząd powołał komisję śledczą, która wydała w 2010 r. zalecenia dotyczące dostępności broni palnej, zdrowia psychicznego młodzieży, planowania bezpieczeństwa w szkołach oraz współpracy pomiędzy władzami w celu zapobiec podobnym incydentom.

Źródło: Dominika Bychawska-Siniarska, *Państwo ma obowiązek powstrzymania zamachu*, 17.09.2020 r., dostępny w internecie: wyrokieptc.pl [dostęp 15.10.2020 r.].

Wskaż chronione przez EKPC prawo, które zostało naruszone.

Zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

” Dominika Bychawska-Siniarska

Godne warunki dla imigrantów

Ze skargą do Trybunału zwróciło się sześciu imigrantów z Maroka i Iraku, którzy przybyli do Grecji przed 2016 r. Byli wówczas niepełnoletni (w wieku 14–17 lat). W różnych terminach zostali umieszczeni „pod ochroną” (nie zostali formalnie zatrzymani) na posterunkach policji w północnej Grecji, na okres od 21 do 33 dni. Byli przetrzymywani w przeludnionych celach, w których brakowało ogrzewania, wentylacji i oświetlenia. Skarżyli się także na wyjątkowo niską jakość żywności, którą dostawali. Nie wolno im było wychodzić na spacer i musieli spać na brudnych prześcieradłach na podłodze. Jeden z nich twierdził, że cierpi na astmę, ale nie umożliwiono mu żadnej konsultacji medycznej. Małoletni zostali następnie przeniesieni do Diavata, otwartego ośrodka dla cudzoziemców, który od kwietnia 2016 r. ma bezpieczną strefę dla małoletnich pozbawionych opieki i jest prowadzony przez organizację pozarządową ARSIS. Następnie zabrano ich do specjalnego ośrodka dla nieletnich bez opieki.

Źródło: Dominika Bychawska-Siniarska, *Godne warunki dla imigrantów*, 28.02.2019 r., dostępny w internecie: wyrokieptc.pl [dostęp 15.10.2020 r.].

Wskaż chronione przez EKPC prawo, które zostało naruszone.

Zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Odmowa (...)

[Mieszkaniec Bułgarii Menderes Mehmet Kungyun – dop. red.] ogłosił publicznie zamiar powołania do życia stowarzyszenia na rzecz obrony praw mniejszości muzułmańskiej w Bułgarii [Narodowej Unii Tureckiej - dop. red.]. Po tym oświadczeniu w prasie pojawiły się nieprzychylnie artykuły, w których krytykowano sam pomysł zarejestrowania stowarzyszenia, a także cel jego działalności. Zarzucano Kungyunowi, że w istocie dąży do założenia partii tureckiej na terenie Bułgarii, a działalność jego i zakładanego przez niego stowarzyszenia finansują zagraniczne służby specjalne. Skarżący wraz z pięcioma innymi członkami założycielami w maju 2016 r. złożył wniosek o rejestrację stowarzyszenia. Sąd I instancji odmówił. Po pierwsze, jeden z celów stowarzyszenia w ocenie sądu miał charakter polityczny, a konstytucja Bułgarii zastrzega możliwość prowadzenia działalności politycznej jedynie dla partii. Po drugie, działania o charakterze komercyjnym nie mogą być jednym z celów stowarzyszenia, a tak wskazano w statucie. Po trzecie, sąd uznał, że sposób reprezentacji organizacji został określony nieprecyzyjnie. Skarżący odwołał się. Sąd II instancji podtrzymał orzeczenie, wskazując ponadto, że nazwa stowarzyszenia nie powinna być myląca lub sprzeczna z dobrymi obyczajami. W jego ocenie odnosząca się do tureckiej mniejszości w Bułgarii nazwa „Narodowa Unia Turecka” pośrednio zawierała w sobie cel separatystyczny. Skarżący odwołał się do Sądu Najwyższego, który kasację odrzucił.

Źródło: Adam Ploszka, *Odmowa (...)*, 22.06.2017 r., dostępny w internecie: wyrokieptc.pl [dostęp 15.10.2020 r.].

Wskaż chronione przez EKPC prawo, które zostało naruszone.

Zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Material źródłowy do ćwiczeń 6 i 7.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D6CfCpEy0>

Rachwalski przeciwko Polsce

Źródło: Rzecznik Praw Obywatelskich / YouTube, 2018, licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału: 19 stycznia 2018 roku, 25 rocznica ratyfikowania przez Polskę Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, co było celem skarżącego w sprawie „Rachwalski przeciwko Polsce” i w jaki sposób postulat ten został uzasadniony.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, dlaczego, zdaniem Piotra Rachwalskiego, możliwość zwrócenia się do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jest tak ważna.

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

” Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 87

Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego. (...)

Art. 89

Ratyfikacja przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej i jej wypowiedzenie wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, jeżeli umowa dotyczy:

- 1) pokoju, sojuszy, układów politycznych lub układów wojskowych,
- 2) wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji,
- 3) członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej,
- 4) znacznego obciążenia państwa pod względem finansowym,
- 5) spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy. (...)

Art. 91

Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy.

Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 15.10.2020 r.].

Przeanalizuj przytoczone fragmenty Konstytucji RP i rozstrzygnij, powołując się na odpowiednie przepisy prawne, czy polskie sądy mogą w swoich rozstrzygnięciach powoływać się na Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności ratyfikowaną przez Polskę w 1993 r.

Sformułuj wniosek dotyczący miejsca Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w polskim porządku prawnym.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

IV. Prawa człowieka i ich ochrona.

Uczeń:

3) uzasadnia znaczenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w kontekście Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; przedstawia warunki, jakie muszą zaistnieć, aby rozpatrzył on skargę obywatela; analizuje wybrany wyrok tego trybunału.

Zakres rozszerzony

XII. Prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa.

Uczeń:

3) wymienia katalog praw i wolności z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz z protokołów do niej przyjętych; pisze skargę do

Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia okoliczności powstania Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;
- charakteryzuje cele i wartości, które przyświecały twórcom Konwencji;
- analizuje katalog praw i wolności człowieka uregulowanych w Konwencji.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiałów źródłowych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;

- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

2. Rozpoznanie wiedzy uczniów. Dyskusja na temat tego, czy prawa człowieka są wystarczająco chronione.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią w sekcji „Przeczytaj” i zapisują na kartkach minimum pięć pytań do tekstu. Wybrana osoba zbiera pytania do urny. Uczniowie dzielą się na 5-osobowe grupy, losują pytania z puli i przygotowują odpowiedzi. Zespół, który jest gotowy, zgłasza się i przedstawia rezultaty swojej pracy. Pozostali uczniowie wraz z nauczycielem weryfikują poprawność.

2. Praca z materiałem zamieszczonym w sekcji „Animacja”. Uczniowie zapoznają się z treścią audiobooka i animacji, a potem w parach wykonują polecenia. Następnie wybrana osoba prezentuje propozycję odpowiedzi, a pozostali uczniowie ustosunkowują się do niej. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia ją, udziela też uczniom informacji zwrotnej.

3. Uczniowie dobierają się w pary i wykonują ćwiczenia nr 5–8. Następnie konsultują swoje rozwiązania z inną parą uczniów i ustalają jedną wersję odpowiedzi.

4. Omówienie ewentualnych problemów z rozwiązaniem ćwiczeń i poleceń z sekcji „Sprawdź się”.

Faza podsumowująca:

1. Powrót do dyskusji z początku zajęć: Czy prawa człowieka są wystarczająco chronione? Uczniowie mogą zweryfikować swoje opinie, przedstawiają argumenty i kontrargumenty. Na zakończenie chętna/wybrana osoba dokonuje podsumowania.

2. Wybrana/chętna osoba ponownie odczytuje temat lekcji, następnie podsumowuje zajęcia, wskazując, czego się dowiedziała.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują ćwiczenia interaktywne, których nie rozwiązali na zajęciach.

Materiały pomocnicze:

Europejska konwencja praw człowieka, echr.coe.int.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w latach 1959–2019 w sprawach przeciwko poszczególnym państwom-sygnatariuszom Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, echr.coe.int.

Dominika Bychawska-Siniarska, *Państwo ma obowiązek powstrzymania zamachu*, wyrokieptc.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Audiobook i animacja mogą być wykorzystane jako inspiracja do przygotowania przez uczniów quizu lub prezentacji multimedialnej.

